

21. Yüzyılda Analitik Düşünme

Çocukların derslerdeki başarısını etkileyen, yetişkinlerin iş ilanlarında sürekli karşılaştığı, büyük-küçük herkes için oldukça önemli olan **analitik düşünme nedir?**

Analitik düşünme; bir problemi veya konuyu tümden gelim yöntemi ile alt konulara ayırıp, her bilgiyi ayrıca değerlendirebilme yeteneğidir. Konuların küçük parçalara ayrılıp bilginin sorgulanmasındaki amaç, parçalardan yola çıkıp bütünü çözmek / geliştirmektir. Analitik düşünme yeteneği olan kişiler, karmaşık yapılar karşısında pratik çözümler üretebilirler. Peki analitik düşünme becerisi bireye ne kazandırır?

- En temele inerek, okul derslerini kolay kavrayarak başarılı olmamızı sağlayan yeteneklerimizden birinin analitik düşünme becerisi olduğunu söyleyebiliriz.
- Analitik düşünme becerisi gelişmiş kişiler sorgulayıcıdır ve araştırmaya yatkındır. Toplumsal olarak doğruluğu kabul görmüş (belki de yanlış olan) bilgileri dahi sorgulamaktan çekinmezler. Bu sayede doğrunun yer, zaman, duruma göre değişkenlik gösterebileceğini görürler ve içinde buldukları şartlara göre en doğru kararları verirler.
- Bir bilginin veya davranış biçiminin doğruluğuna kanaat getirmenin en iyi yolu analitik düşünme yapısıyla sorgulamaktır. Aksi durumda bağınazlık, ezbercilik ve benzeri tehditler söz konusudur. Sorgulama ve araştırma becerisine sahip olmayan toplulukların soyut kavramları doğru yorumlama işlevi de zayıftır.
- Analitik düşünme becerisi, hayatımızda karşılaştığımız problemlere karşı sağlıklı çözümler geliştirmemize de olanak verir. Problemin çıkış noktası, sebepleri, doğurduğu sonuçlar, çözüm önerileri, çözüm yolları, arzulanan sonuçlar gibi probleme dair alt başlıklar tek tek değerlendirildiğinde problemin ortadan kaldırılma olasılığı artar.
- Analitik düşünme becerisine sahip olmak, özellikle iş ilanlarında sık sık kendini gösteren bir maddedir. Tıpkı sosyal yaşantımızda olduğu gibi iş hayatımızda eleştirel ve çözüm odaklı düşünmeyi gerektirir. Mesela, iyi yöneticilerin analitik düşünme becerileri de iyidir. Özetlemek gerekirse; analitik düşünme becerisi, bireyin aklını doğru kullanabilme ve buna bağlı olarak okul, iş, sosyal yaşamında başarılı olabilmesini sağlayan önemli bir beceridir.

Analitik Düşünme Becerisi

Günümüzde kişiler bir işi gerçekleştirirken, birden fazla ortamda ve koşulda karşılarına çıkan problemlerle başa çıkmak durumundadır. Bu karmaşık problemlerin üstesinden gelebilmek için sorunların analiz edilip sınıflandırılarak çözüm yollarının aranması kişiler için kolaylık sağlayabilir. Bunun için problemlere yaklaşım biçimlerinin belirli düşünce yöntemlerine göre yapılması gerekir. Problemi küçük aşamalara bölme ve analiz etme gibi beceriler analitik düşünme yardımıyla kazanılır.

Analitik düşünme, son zamanlarda çoğunlukla iş ilanlarında olmak üzere karşımıza çıkmaktadır. İş ilanlarında işverenlerin aradığı nitelikler arasında mutlaka analitik düşünme becerisine sahip olmak gibi bir ifade bulunmaktadır. Bu kadar önem gösterilen bu becerinin ne olduğunu ve hangi yöntemlerle kullanıldığını öğrenmek yaşadığımız 21.yüzyıl için önemlidir. Bu beceriye sahip olarak düşünce biçimine nasıl katkılar sağlanabileceğini anlamaya çalışmak, analiz etme ve çözüm bulma yöntemlerinin tespitinde etkilidir.

Eğitim sistemlerinin de temel amaçlarından biri analitik düşünme becerisine sahip bireyleri yetiştirebilmektir. Bu kişiler gelişimlerini sürdürdüklerinde toplum içerisinde sorunlarla ilgili kendilerine danışılan kişiler olmaktadır. Aynı şekilde kendilerine danışılan sorunlarla ilgili doğru çözüm yollarını bulma ve izlenmesi gereken çözüm yöntemlerini tespit etme konusunda kendilerini geliştirmişlerdir.

Analitik Düşünme Nedir?

Analitik düşünme, bireyin karşılaştığı problemleri hızlı ve etkili bir şekilde çözebilmesini sağlayan düşünme yöntemidir. Karmaşık ve zor problemleri basitleştirerek, tek tek ele alarak ve yönetilebilir küçük parçalara ayırarak metodolojik açıdan incelemeye yarayan bir yaklaşımdır. Analitik düşünme yönteminde bakış açısı, bir bütünü anlayabilmek için en kolay yol, onu oluşturan küçük parçalardan başlamaktır, şeklindedir.

Analitik becerilerin kapsadığı bazı alt beceriler bulunmaktadır. Bunlar; problemleri küçük parçalara ayırabilme, bilgi toplama, analiz etme, inceleme yapma, karar verme ve problem çözüme becerileridir. Bu becerilere sahip olmak analitik düşünme becerisi kazanabilmek için gereklidir. Bu becerinin kazanılması kişiye güçlü bir yön kazandırmış olur. Böylece kişinin iş hayatından günlük hayatına kadar karşılaştığı sorunları çözmesinde ona yardımcı olur. Kişilerin genel başarısının ve verimliliğinin artmasında etkilidir.

Analitik düşünme becerisi günlük hayatın içerisinde mutlaka kullanılmalıdır. Düşünme, konuşma, tartışma, yorumlama gibi eylemleri gerçekleştirirken, yeni öğrenilen bilgileri temellendirirken ve yeni bilgiler ve düşünceler üretirken analitik düşünme yöntemini kullanmak önemlidir. Bu sayede, hem bu eylemler üzerinde kişinin kontrolü artar hem de eylemlerin sonrasında elde edilen sonuçların kalitesi artar.

Analitik Düşünme Teknikleri Nedir?

Analitik düşünme yönteminin henüz kesinleştirilmiş bir tekniği veya yolu olmasa da bu düşünme becerisinin daha etkili uygulanmasına katkı sağlayan yöntemler bulunmaktadır. Bu yöntemlerden en sık kullanılanları aşağıdaki gibidir.

- **Eleştirel Düşünme:** Toplum içerisinde eleştiri kelimesi olumsuz bir anlama sahip olması nedeniyle hoş karşılanmayan bir kelimedir. Fakat eleştirel düşünme sadece olumsuz tarafların değil olumlu tarafların da ifade edilmesi anlamına gelir. Eleştirel düşünme ile karşılaşılan bir problemin tüm yönleri tespit edilebilir. Problemi meydana getiren nedenleri anlamak için yol gösterici olabilir. Problemleri doğru olarak belirlemek genellikle problemi çözmekten daha zor bir konudur. Eleştirel yaklaşım sayesinde analitik düşünme süreci geliştirilerek doğru saptamalar yapma olasılığı artırılabilir.
- **Verilerin Analizini Yapmak:** Problemin ve problemi meydana getiren nedenlerin tespit edilmesinden sonra çözüm yollarını belirlemek gerekir. Çözüm yollarını belirleyebilmek için gerekli verilerin nasıl inceleneceğini bilmek gerekir. Veri analizleri yapmak, analitik düşünme yönteminin ana bölümlerinden birisini oluşturmaktadır.
- **Araştırma Yapmak:** Araştırma, analitik düşünme becerisinin en önemli parçasıdır. Bir problemin tespit edilmesinden sonra çözüm yolları belirlemek için araştırma yapmak gerekir. Araştırma yapmak için konu hakkında bilgili kişilerle görüşmek, ilgili kaynakları bulmak ve incelemek gibi araştırma yöntemleri kullanılabilir.
- **İletişim Kurmak:** Problemleri tespit ederken, onlarla ilgili araştırmalar yaparken ve çözüm yolları geliştirirken ilgili kişilerle sürekli iletişim halinde bulunmak gerekir. Düşüncenin geliştirilebilmesi için elde edilenlerin bireylere ya da gruplara iletilmesi oldukça önemlidir. İletişimi sağlarken bilgileri net ve tam bir şekilde aktarmak gereklidir.
- **Problem Çözmek:** Problemlere uygun çözümler geliştirilirken araştırmada ortaya çıkan verileri analiz etmek ve düzenlemek gerekir. Problem çözüme becerileri geliştirilerek analitik düşünmenin önemli bir yönü güçlendirilebilir.

Analitik Düşünme Becerisini Geliştirme Yöntemleri

Aktif Yöntemler

Matematik Problemleri Çözmek

Akıll Oyunları

Tartışma Kulüplerine Katılmak

Pasif Yöntemler

Genel Bilgi Tabanı Oluşturmak

Düşünme İçin Zaman Ayırmak

Dünya Görüşünü Genişletmek

Detaylara Önem Vermek

Bağlantıları İncelemek

Analitik Düşünme Becerisinin Kişiyeye Etkileri Nelerdir?

Analitik düşünme becerisi kazandırılan çocuklar okul derslerinde öğrenme aşamalarını daha kolay gerçekleştirebilir. Böylece eğitim hayatları boyunca başarılı olurlar. Analitik becerileri gelişen bireyler araştırmaya ve sorgulamaya daha yatkındır. Genel kabul gören bilgileri dahi inceleyerek sorgulayabilirler. Bu sayede bilginin farklı şartlar altında değişkenlik gösterebileceğini fark ederek içinde buldukları koşullara en uygun kararları verebilirler. Bilgilerin doğruluğunu tespit ederken analitik düşünme yöntemini kullanırlar. Bu sayede düşünceyi oluşturan soyut kavramları doğru bir şekilde yorumlayabilirler. Karşılaşılan problemlerin çözüm yollarını doğru bir şekilde belirleyebilirler. Probleme neden olan süreci, bu süreçlerin ortaya çıkardığı sonuçları analiz edebilirler. Analitik düşünme becerisine sahip olmak kişileri kariyerlerinde de ön plana çıkarmaktadır. İş süreçlerinin eleştirel ve çözüm odaklı bir düşünme yapısını gerektirmesi nedeniyle analitik beceriler önemlidir. Analitik becerileri gelişmiş kişiler aynı zamanda iyi yöneticilerdir.

Analitik Düşünme Nasıl Gerçekleşir?

Bu düşünme şekli, karşılaşılan sorunları küçük parçalar halinde ele alarak değerlendirmektir. Bu sayede veriler belirli aşamalar göz önüne alınarak analiz edilir. Daha sonra gerekli yollar ortaya koyularak çözüme ulaşılır.

Analitik Düşünme Neden Gereklidir?

Bu beceri sayesinde analitik beceriler geliştirilir. Geliştirilen bu beceriler insan hayatına olumlu etkiler de bulunur. Bireyin aklını doğru kullanabilmesi ile iş, eğitim ve sosyal hayatını bu beceriler yardımıyla daha başarılı bir şekilde gerçekleştirebilmesi için gereklidir.

Analitik Düşünmenin Belirli Bir Tekniği Var mı?

Hayır. Kesin olarak belirlenmiş ve kanıtlanmış bir teknik bulunmamaktadır. Fakat bu düşünme yönteminin daha etkili kullanılmasını sağlayan ek yöntemler mevcuttur.

Analitik Düşünmeyi Teşvik Eden 5 Takım Çalışması Oyunu

1

Yap Yapabilirsen!

Yap yapabilirsen, kolay bir oyun. Öğrencileri takımlara ayırın ve takımlara eşit miktarda materyaller verin. Pipetler, bloklar hatta kuru spagetti gibi çeşitli materyaller olabilir. Sonra takımlardan bir şey inşa etmelerini isteyin. Zorluk derecesini ayarlayabilirsiniz (Hangi takım en uzun kuleyi inşa edecek, en güzel kaleyi kim yapacak ya da bir kaleyi en hızlı kim yapacak gibi).

İletişim, Problem çözme

2

Yumurtayı Kurtar

Yumurtayı, tavanda herhangi bir yere asın ya da yukarıdan elinizle tutarak sarkıtın. Bütün sınıfa, yumurtanın ipi kesildikten sonra kırılmadan yere inmesi için bir sistem geliştirmeleri gerektiğini söyleyin. Burada yaratıcılıklarını kullanacaklardır.

Problem çözme, Yaratıcı işbirliği

3

Film Kesiti

Bu oyun, her zaman oynanabilecek bir işbirliği oyunudur. Öğrenciler daire şeklinde dururlar. Her öğrenciye farklı bir resim verilir. Bir nesne, bir hayvan ya da herhangi bir resim olabilir. Elinizdeki resmi kullanarak bir hikaye anlatmaya başlayın. Sonraki öğrenciden de, elindeki resmi sizin başlattığınız hikayeye bağlayarak anlatmaya devam etmesini isteyin.

Problem çözme, Yaratıcı işbirliği

4

En Kötü Senaryo

Öğrencilere, birlikte çalışmalarını ve problemleri çözmeleri için kötü bir durum verin (Bir çölde ya da okyanusta kaybolmak gibi).

Herkesin güvenli bir şekilde evlerine dönmesi için bir çözüm veya çözüm yolları üretmelerini isteyin. En çok gerekli 10 nesnenin listesini yapmalarını da isteyebilirsiniz. Son çözüm yoluna herkesin katılması gerekiyor. Farklı çözümleri oylayabilirler.

İletişim, problem çözme

5

Batan Gemi

Bu oyun takım çalışmasının yanında iyi bir strateji geliştirme gerektirir. Kural çok basit: öğrenciler zamanla daralan bir alana sığmak zorundalar, balık istifi olana kadar alan daralacaktır. Sınırları bir ipile, bantla yapabilirsiniz, Her seferinde ikiye katlanan bir battaniye de kullanabilirsiniz.

Problem çözme, takım çalışması

